

Lineær algebra - 11

A : en $n \times n$ matrix.

På plads (i, j) står der a_{ij} .

A_{ij} : en $(n-1) \times (n-1)$ matrix, der fås fra A ved at fjerne række i og søjle j .

(i, j) -cofaktor: $c_{ij} = (-1)^{i+j} \det A_{ij}$.

Sætning 3.1+

Udvikling efter række i :

$$\det A = a_{i1}c_{i1} + a_{i2}c_{i2} + \dots + a_{in}c_{in}.$$

Udvikling efter søjle j :

$$\det A = a_{1j}c_{1j} + a_{2j}c_{2j} + \dots + a_{nj}c_{nj}.$$

Determinanten af en **øvre triangulær** matrix er produktet af diagonalindgangene:

$$\det \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} & \dots & a_{1n} \\ 0 & a_{22} & a_{23} & \dots & a_{2n} \\ 0 & 0 & a_{33} & \dots & a_{3n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & a_{nn} \end{bmatrix} = a_{11}a_{22}a_{33} \dots a_{nn}.$$

og en **nedre triangulær** matrix:

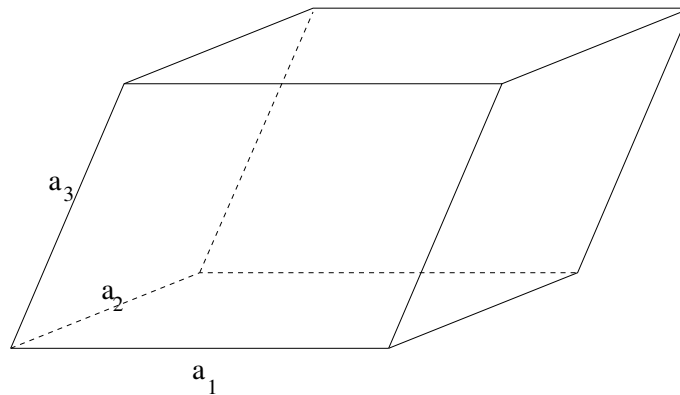
$$\det \begin{bmatrix} a_{11} & 0 & 0 & \dots & 0 \\ a_{21} & a_{22} & 0 & \dots & 0 \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & a_{n3} & \dots & a_{nn} \end{bmatrix} = a_{11}a_{22}a_{33} \dots a_{nn}.$$

Lad $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2 \in \mathbb{R}^2$.

$|\det[\mathbf{a}_1 \ \mathbf{a}_2]|$ er da arealet af et parallelogram udspændt af $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2$.

Lad $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \mathbf{a}_3 \in \mathbb{R}^3$.

$|\det[\mathbf{a}_1 \ \mathbf{a}_2 \ \mathbf{a}_3]|$ er da rumfang af et parallelepipedum udspændt af $\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \mathbf{a}_3$.

Elementære rækkeoperationer på determinanter.

Matricen B fås fra A ved at udføre en af disse rækkeoperationer:

1. gang en række med et tal $k \neq 0$

$$\det(B) = k \det(A) \text{ altså } \det(A) = \frac{1}{k} \det(B).$$

2. række i erstattes af (række i) + $k \cdot$ (række j), $i \neq j$

$$\text{determinanten er uændret: } \det(B) = \det(A).$$

3. ombyt to rækker.

$$\text{determinanten skifter fortegn: } \det(B) = -\det(A).$$

Egenskaber for determinanter. A og B er $n \times n$ matricer.

- A har en invers hvis og kun hvis $\det(A) \neq 0$.
- $\det(AB) = (\det A)(\det B)$.
- $\det(A^T) = \det(A)$.

Sidstnævnte egenskab betyder at determinanter kan beregnes ved udvikling efter en søjle.

Cramers regel til løsning af lineært ligningssystem.

Ligningssystemet

$$ax + by = r$$

$$cx + dy = s$$

har løsning

$$x = \frac{\det \begin{bmatrix} r & b \\ s & d \end{bmatrix}}{\det \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}}, \quad y = \frac{\det \begin{bmatrix} a & r \\ c & s \end{bmatrix}}{\det \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}},$$

hvis $\det \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix} \neq 0$.